

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 763
Διεκπ. 352

Ἀθήνησι τῇ 22ᾳ Φεβρουαρίου 2001

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2711

Πρὸς
τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τέκνα ἐν Κυρίῳ περιπόθητα,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ἐπικοινωνήσῃ μαζί σας, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ θερμότατα ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀνταποκρίθηκαν στὴν πρόσκλησή της νὰ ὑπογράψουν τὰ ἔντυπα, ὥστε νὰ ἐνεργοποιηθῇ τὸ ἄρθρο 44 τοῦ Συντάγματος, προκειμένου ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς νὰ ἀποφανθῇ γιὰ ἓνα τέτοιο κρίσιμο θέμα, ὅπως εἶναι ἡ ἀναγραφή τοῦ θρησκευματος στὰ Δελτία Ταυτοτήτων.

Ἡ σημασία αὐτοῦ τοῦ ἐγχειρήματος εἶναι πολυσήμαντη καὶ θὰ χρειασθῇ πολὺς καιρὸς, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἐρμηνευθῇ ἀναλυτικά. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον προγραμματίσθηκε εἶναι σημαντικός. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι οὔτε ὁ Λαὸς διχάσθηκε, ὅπως μερικοὶ προέβλεπαν, οὔτε ἐπεισόδια ἔγιναν, οὔτε καὶ ἡ Ἱεραρχία τραυματίσθηκε ὡς πρὸς τὴν ἐνότητά της.

Παρακολουθήσαμε ὅλοι μας αὐτὸν τὸν καιρὸ τὶς συζητήσεις ποὺ ἔγιναν στὰ Μέσα Μαζικῆς Ἑνημέρωσης καὶ σὲ ἄλλους χώρους, γύρω ἀπὸ τὸ βαθύτερο σκοπὸ ὅλης αὐτῆς τῆς προσπάθειας. Καὶ αὐτὸ ἔχει μεγάλη σημασία, διότι δὲν ἐτέθη μιὰ ἀπλὴ ὑπογραφή, ἀλλὰ αὐτὸ ἔγινε «μετὰ λόγου καὶ γνώσεως».

Ἀναλύοντας λίγο αὐτὴν τὴν ἄποψη, θέλουμε νὰ ὑπογραμμίσουμε ὅτι ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ μὲ ἀφορμὴ τὴν συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν, ἔγιναν συζητήσεις γιὰ τὸν ρόλο καὶ τὴν θέση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν κοινωνία μας· δημοσιεύθηκαν πολλὰ κείμενα σχετικὰ μὲ τὴν διατήρησι καὶ τὴν μὴ ἀλλοίωσι τῆς πολιτιστικῆς μας παραδόσεως

μέσα στὴν χοάνη τῆς παγκοσμιοποίησης καὶ τῆς νέας τάξης πραγμάτων· ἔγινε λόγος γιὰ τὸν ἐγγενῆ πολιτισμικὸ λόγο ποὺ ἔχουμε νὰ προσφέρουμε στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσι· συζητήθηκε σοβαρὰ ἡ ἀρχὴ τῶν δημοψηφισμάτων καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀμέσου δημοκρατίας. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἱστορικὸ ἐπίτευγμα, τὸ ὁποῖο δὲν ἔγινε ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καί, φυσικά, θὰ ἀργήσῃ νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ εἶναι σημαντικό ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνέλαβε αὐτὴν τὴν ἱστορικὴ πρωτοβουλία.

Ἔχουμε τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ κάθε ὑπογραφή ἔχει ἰδιαίτερη βαρύτητα, ἂν ὑπολογισθοῦν τὰ ὅσα ἀναφέραμε προηγουμένως. Κάθε ὑπογραφή δηλώνει στὴν πραγματικότητα ἀνάληψη προσωπικῆς εὐθύνης καὶ διατύπωση προσωπικοῦ λόγου πάνω στὸ θέμα ποὺ ἀπασχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ τὴν Πατρίδα μας.

Ἡ ὅλη διαδικασία ἔγινε μέσα σὲ ἐκκλησιολογικά καὶ θεολογικά πλαίσια. Ἐκκλησιολογικά, γιὰ δὲν ἔγινε ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ σύστημα, δηλαδὴ ἔγινε κάτω ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγησι τῶν Μητροπολιτῶν κάθε ἐπαρχίας, δὲν παραθεωρήθηκε ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας ὁργάνωσι. Θεολογικά πλαίσια, γιὰ τὴν προσδιορίσθηκε ἡ μεγάλῃ σημασία τοῦ ἀποκαλυπτικοῦ λόγου στὴν ἱστορία, τὴν κοινωνία καὶ τὸν πολιτισμὸ, καθὼς ἐπίσης καὶ γιὰ τὴν δώσαμε μεγάλῃ σημασία στὴν ἐλευθερία, ποὺ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τοῦ προσώπου, καὶ φυσικὰ ἀποβλέψαμε στὸ πρόσωπο μὲ ὅλη τὴν σημασία τῆς λέξεως. Καὶ βέβαια, πάνω ἀπὸ ὅλα, ἡ ὅλη προσπάθεια δὲν ἔγινε γιὰ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς, ἀλλὰ γιὰ τὴν διαφύλαξι τῆς ἐτερότητας τῆς πολιτισμικῆς μας παραδόσεως ποὺ τὴν ἔχουμε μεγάλη ἀνάγκη σήμερον, γιὰ αὐτὴ δίνει νόημα καὶ λόγο στὴν ζωὴ μας, αὐτὴ λογοποιεῖ καὶ νοηματοδοτεῖ τὴν ὑπαρξὴ μας.

Ἡ σημερινὴ Κυριακὴ, ποὺ χαρακτηρίζεται ὡς Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, μᾶς δείχνει τὴν μεγάλη

ἀξία πού ἔχει ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία καὶ Παράδοση γιὰ τὴν προσωπική μας ζωή, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴ καὶ ἐπιβίωση τοῦ Γένους μας. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δὲν συνδέεται μὲ ἰδεολογίες, οὔτε ἀπλῶς μὲ θρησκευτικὰ συναισθήματα, ἀλλὰ μὲ μιὰ ζωὴ πού μεταμορφώνει τὸν ἄνθρωπο, ἀνακαινίζει τὴν κτίση, ἀλλοιώνει τοὺς κοινωνικοὺς θεσμούς. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι μιὰ συγκροτημένη Ἐκκλησία μὲ ὁλοκληρωμένη ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀγωνίσθηκαν σθεναρὰ γιὰ τὴν διαφύλαξη ὅλων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Παραδόσεων, τὴν ἀναστήλωση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναστήλωση τοῦ ἀνθρώπου, πού εἶναι δημιουργημένος κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποτάσσεται σὲ ἰδεολογίες, δουλεῖες καὶ ἐξαρτήσεις. Στὸ «*Συνοδικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας*» ἐπανειλημμένως γίνεται λόγος γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ δίδουμε τὴν ὁμολογία τῆς πίστεως «*κατὰ τὰς τῶν Ἀγίων θεοπνεύστους θεολογίας καὶ τὸ τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβὲς φρόνημα*».

Εἶναι γνωστὸν ὅτι πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναστήλωση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, πού ἐορτάζουμε σήμερα, προηγήθηκαν προσπάθειες τῆς τότε πολιτικῆς ἐξουσίας νὰ εἰσέλθῃ ἀλαζονικά μέσα στὸν ἐσωτερικὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἀλλοιώσῃ τὶς ἐκκλησιαστικὲς παραδόσεις, νὰ ἐπιβάλλῃ διάφορες μεταρρυθμίσεις, ὥστε νὰ ἀποδυναμωθῇ ἡ ἐπίδραση τῆς Ἐκκλησίας στὸ Λαό. Ἀλλὰ ὁ Λαός, καθοδηγούμενος ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρας, ἀντιστάθηκε σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκονοκλαστικὴ κίνηση, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγώνας συνετέλεσε στὸ νὰ διατηρηθῇ ἡ παράδοση, νὰ καλλιεργηθοῦν οἱ Ἐκκλησιαστικὲς τέχνες καὶ βεβαίως, νὰ μείνῃ γιὰ πολὺ καιρὸ ἀκόμη στὸ προσκήνιο τῆς ἱστορίας ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, τὸ λεγόμενο Βυζάντιο. Διάφορες μελέτες, πού δημοσιεύθηκαν τελευταῖα, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία - Βυζάντιο, παρέμεινε ὡς ἡ μακροβιότερη πρωταγωνιστικὴ δύναμη τοῦ δυτικοῦ κόσμου, καὶ αὐτὸ ἔγινε γιὰτὶ στηρίχτηκε στὸν πολιτισμό, στὸν ὁποῖο πρωτεύοντα ρόλο διαδραμάτισε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἔτσι τὸ Κράτος διατηρήθηκε μὲ τὸν πολιτισμό, ἐπέδρασε στοὺς γύρω λαοὺς μὲ τὴν πολιτισμικὴ αὐτὴ παράδοση καί, τὸ σπουδαιότερο, αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς παρέμεινε καὶ μετὰ τὴν πτῶση τοῦ Βυζαντίου, γιὰτὶ ἡ Παράδοση

συνδέει τὸ πρόσωπο μὲ τὴν κοινωνία, τὴν ὕλη μὲ τὸ πνεῦμα, τὴν ἱστορία μὲ τὸ ἔσχατο, τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ Θεό.

Πρέπει νὰ γίνῃ ἀντιληπτό, ὅτι ἡ διαγραφή τοῦ Θρησκεύματος ἀπὸ τὶς ταυτότητες καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἔγινε, ἀλλὰ καὶ τὰ σχέδια πού μερικοὶ ἐπεξεργάζονται, εἶναι δηλωτικὰ τῆς εἰσελεύσεως μιᾶς ἄλλης ὁθνείας δυτικῆς παραδόσεως στὸν τόπο μας, ἐνῶ ἡ προσπάθεια γίνεται στὴν προοπτικὴ τῆς διατηρήσεως τῆς παραδόσεως καὶ προσφορᾶς αὐτῆς τῆς παραδόσεως στοὺς Εὐρωπαίους πού τὴν ἔχουν ἀνάγκη. Διατρανώνουμε τὴν ἄποψη ὅτι ἔχουμε καὶ ἐμεῖς μιὰ παράδοση ζωῆς, καὶ μὲ τὴν διατήρησή της θὰ ἐπιζήσουμε. Ἔχουμε ἓνα «μοντέλο» πολιτισμοῦ καὶ ὁργανώσεως τῆς κοινωνίας, πού πρέπει νὰ προβληθῇ, γιὰτὶ μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ καὶ τὸν τρόπο διοργανώσεως τῆς Εὐρώπης.

Ὅπως γνωρίζετε, βρισκόμαστε πρὸς τὸ τέλος τῆς ὅλης διαδικασίας γιὰ τὴ συλλογὴ ὑπογραφῶν, ἡ ὁποία περατοῦται τὴν 25ῃ Μαρτίου, ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ μεγάλη ἐθνικὴ μας ἐορτή. Αὕτῃ ἡ ἡμερομηνία εἶναι σημαντικὴ, γιὰτὶ ἡ Ἐκκλησία διαφύλαξε ἀλώβητο τὸ Γένος μας κατὰ τὴν φρικτὴ περίοδο τῆς δουλείας. Ἐπομένως, μερικὲς ἀκόμη ἡμέρες ἀπομένουν μέχρι τὴν λήξη αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς καὶ σημαντικῆς προσπάθειας, καὶ γι' αὐτὸ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παρακαλεῖ τοὺς Ἕλληνες Πολίτες, οἱ ὁποῖοι δὲν ὑπέγραψαν ἀκόμη, νὰ τὸ κάνουν μὲ μεγάλη ἄνεση, ὥστε ἡ φωνή, ἡ ὁποία μέχρι τώρα ἀκούστηκε, νὰ δυναμώσῃ ἀκόμη περισσότερο καὶ νὰ γίνῃ ἰσχυρότερη. Παρακαλοῦμε, ὅσοι ἔχετε ἀποφασίσει νὰ ὑπογράψετε, νὰ ἀναζητήσετε τὰ σχετικὰ ἔντυπα, ἔχοντας ὑπ' ὄψην ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔλαβε σοβαρὲς ἀποφάσεις γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀνθρώπων πού τὴν ἐμπιστεύονται καὶ ὑπογράφουν τὰ ἔντυπα αὐτά. Θέλουμε νὰ καταστήσουμε σὲ ὅλους σας γνωστό, ὅτι τὰ ἔντυπα θὰ παραμείνουν στὴν Ἱερὰ Σύνοδο μὲ κάθε ἀσφάλεια, γιὰ διαφύλαξη καὶ διασφάλιση τοῦ ἐμπιστευτικοῦ καὶ προσωπικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ὅλου ἐγγειρήματος, ἐνῶ στὴν Κυβέρνηση θὰ δοθῇ βεβαίωση ἐπικυρωμένη ἀπὸ Συμβολαιογράφο, στὴν ὁποία θὰ ἀναγράφεται μόνο ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ὑπογραφέντων ἐντύπων.

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι μὲ τὴν προσπάθεια αὐτή, τὴν ὁποία ἀνέλαβε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, θὰ συνεχίζει νὰ κτυπᾷ ἡ καρδιὰ τοῦ τόπου μας μὲ τοὺς ρυθμοὺς τῆς παραδόσεώς μας καὶ ὅτι αὐτὸ θὰ συντελέσῃ θετικὰ καὶ στὴ δική μας ὑπαρξὴ καὶ στὴν ἀναζήτηση τῶν ἄλλων, εὐχόμεθα «*ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν*». Ἀμήν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Λαγκαδᾶ Σπυρίδων

† Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἀπόστολος

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντώνιος

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος

† Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς Προκόπιος

† Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιος

† Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν Ἀλέξιος

† Ὁ Ἀττικῆς Παντελεήμων

† Ὁ Καρπενησίου Νικόλαος

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Εὐστάθιος

† Ὁ Ἡλείας Γερμανὸς

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

